[2019] 12 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 112

ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

[2019] 12 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ.

ਰਾਜਾ ਰੈਮ

ਬਨਾਮ

ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2896) ਸਤੰਬਰ 11,2019

[ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872: ਸੈਕਸ਼ਨ 16-ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ-ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1 ਨੇ ਪਿਤਾ ਉੱਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੁਢਾਪੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਭਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਇੱਕ ਅਤਿਅੰਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਰਵੇ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਂਝੀਆਂ ਹਨ-ਸਿਰਫ ਗੰਜੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਤਾ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ-ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਨ-ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਕਿ ਅਸਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਸੀ-ਅਸਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਯੂ/ਐੱਸ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗੀ। 16 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਐਸ. 111 ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ-ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ-ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ-ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ-ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ-ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872। ਐਸ. 111.

ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਰੱਖਿਆਃ 1.1 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ 80 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਮਰ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਤੀਆਬਿੰਦ ਕਾਰਨ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਗੜਨ ਕਾਰਨ ਤੁਰਨ-ਫਿਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਨੁਕਸਾਨ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਨੁਕਸਾਨ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਜੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬੁਢਾਪੇ ਜਾਂ ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੁਢਾਪਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 1968 ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਗਾੜ ਕਾਰਨ ਤਰਕ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9] [119-ਏ-ਡੀ]

ਪੀ. ਰਾਮਨਾਥ ਅਈਅਰ ਦੁਆਰਾ ਉੱਨਤ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼, ਤੀਜਾ

ਐਡਨ ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, 2009-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1.2 ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੁੱਢਾ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਘੁੰਮਣ-ਫਿਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਬੁਢਾਪੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਨ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ ਨੂੰ ਬੋਲ਼ੇਪਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁਦਈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਗੰਜੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਿਸਤਰੇ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਮੁੱਚੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ

ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਗਏ। ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਾਧਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੁਦਈ ਉੱਤੇ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। [ਪੈਰਾ 10] [119-ਈ-ਜੀ] 1.3 ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਮੂਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਢੰਗ ਜਾਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ

ਵੀ ਵੇਰਵੇ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿਤ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗੰਜਾ ਬਿਆਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੂਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇਸ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 111 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 11] [120-ਬੀ-ਡੀ]

1.4 ਹਰ ਜਾਤੀ, ਨਸਲ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਤੱਵ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਐਕਟ, 2007 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਬਦਲਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਵੱਈਏ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਭਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਇੱਕ ਅਤਿਅੰਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਬੋਝ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾ ਕੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ, ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਅਣਚਾਹੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸ਼ੰਕੇ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਡਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਕੱਠੇ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕੁੱਝ ਮੈਂਬਰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਮਜਬੂਰੀ ਨਾਲ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ

ਜੋ ਪੇਸ਼ੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਨੇੜਤਾ ਹੋਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 11] [120-ਈ-ਐਚ; 121-ਏ] 1.5 ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਿਆਂ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਸਹੀ ਦਲੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 16] [122-ਈ]

ਪਤੀਮਾ ਮੈਤੀ ਅਤੇ ਓਰਸ। (2004) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 468: [2003] 3 ਪੂਰਕ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 496-ਵਿਲੱਖਣ. ਅਨਿਲ ਰਿਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, (2006) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 558: [2006] 1 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 659; ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ (ਡੀ) ਥਰ। ਐੱਲ. ਆਰ. ਵੀ. ਸ਼ਮੀ ਮੁਹੰਮਦ (ਡੀ) ਟੀਆਰ. ਐੱਲ. ਆਰ. ਅਤੇ ਹੋਰ। (2019) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 727; ਬਿਸ਼ੁੰਦੇਵ ਨਾਰਾਇਣ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਵੀ. ਸਿਓਗੇਨੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਜਗਰਨਾਥ [1951] ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 548; ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਦਾਸ ਮਿਸ਼ਿਬ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਾਸ ਮਿਸ਼ਿਬ ਅਤੇ ਹੋਰ। [1967] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 331; ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੋਹਨ ਕੁਲ ਉਰਫ ਨਾਨੀ ਚਰਨ ਕੁਲ ਅਤੇ ਅਨਰ। ਵੀ. ਪਤੀਮਾ ਮੈਤੀ ਅਤੇ ਓਰਸ। (2004) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ

468 : [2003] 3 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 496-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2006] 1 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 659 ਪੈਰਾ 5

(2019) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 727 ਪੈਰਾ 5 [1951] ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 548 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤ ਪੈਰਾ 5

[1967] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 331 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 5

[2003] 3 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 496 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਰਾ 15

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2009 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2896

1975 ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2095 ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ, ਯੂ. ਪੀ. ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਸੀਏਚਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 15.12.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਰਿਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਨੁਭਵ ਕੁਮਾਰ, ਅੰਕਿਤ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸਵਰੂਪ (ਮੈਸਰਜ਼ ਮਨੇਜ ਸਵਰੂਪ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਈ), ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ.

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

2. ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਭਰਾ ਹਨ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੀ। 2. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੰ. 1 3 ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ। 1. ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਨੰ. 2, ਇੱਕ ਹੋਰ ਭਰਾ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਮੂਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਵੈਜਾਈ ਤੋਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 1, ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਬੁਢੇਪੇ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਅਤੇ ਜੋ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਗਭਗ ਪਿਛਲੇ 8 ਤੋਂ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੁੱਢਾ, ਬਿਮਾਰ, ਬਿਸਤਰੇ ਉੱਤੇ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੂਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਉੱਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਸੇਲ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਦਸ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਿਆਦ 21.04.1971 'ਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਗਵਾਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 2. ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਦਲੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸਾਲ 1968 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਵੇਚੀ ਸੀ।

4. ਜਵਾਬਦੇਹ/ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 101 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈਆਂ ਉੱਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਾਟ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬੋਝ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੁੱਢਾ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਣ ਸਕੇ। ਉਹ ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਭਗ ਦਸ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 1968 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ, 10 ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦੀ ਬੁਢਾਪੇ

ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਡੀਡਬਲਯੂ-1 ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਦਾ ਗਵਾਹ ਸੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ 2,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ 4,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਉਲਟ ਅਨੁਮਾਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਾਧਨ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਰੱਖੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

5. ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਅਨਿਲ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰਿਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, (2006) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 558, ਜਮੀਲਾ ਬੇਗਮ (ਡੀ) ਥਰ। ਐਲ. ਆਰ. ਬਨਾਮ ਸ਼ਮੀ ਮੁਹੰਮਦ (ਡੀ) ਟੀਆਰ. ਐਲ. ਆਰ. ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. ਐੱਸ. , (2019) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 727, ਬਿਸ਼ੁੰਦੇਵ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. ਐੱਸ. ਬਨਾਮ ਸੇਓਗਨੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਜਗਰਨਾਥ, 1951 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 548, ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਦਾਸ ਮਿਸ਼ਿਬ ਬਨਾਮ। ਗੰਗਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਾਸ ਮਿਸ਼ਿਬ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1967 (1) ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 331 ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੋਹਨ ਕੁਲ ਉਰਫ ਨਾਨੀ ਚਰਨ ਕੁਲ ਅਤੇ ਅਨਰ। ਬਨਾਮ ਪਤੀਮਾ ਮੈਤੀ ਅਤੇ ਓਰਸ। , (2004) 9 ਐਸ. ਸੀ. 468.

6. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ। 1 ਆਪਣੀ ਬੁਢਾਪੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ।

7. ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ

14 'ਮੁਫ਼ਤ ਸਹਿਮਤੀ' ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈਃ

(1) XXXXX (2) ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16 'ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈਃ “16. ‘ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ -

(1) ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ 'ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਬੰਧ ਅਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੂਜੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(2) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਮਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ -

(a) ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਅਸਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਮਰ, ਬਿਮਾਰੀ, ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ, ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਦੂਜੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 (1872 ਦਾ 1) ਦੀ ਧਾਰਾ 111 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ”

8. ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 111 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈਃ

“111. ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸਰਗਰਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। — ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਗਰਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ”

9. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ 80 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਮਰ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਤੀਆਬਿੰਦ ਕਾਰਨ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਗਡ਼ਨ ਕਾਰਨ ਤੁਰਨ-ਫਿਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। P.Ramanatha ਅਈਅਰ ਦੁਆਰਾ ਐਡਵਾਂਸਡ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕਨ, ਤੀਜਾ ਸੰਸਕਰਣ ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, 2009 ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਨੁਕਸਾਨ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਨੁਕਸਾਨ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਜਾਂ ਵਿਗਾਡ਼ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਜੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬੁਢਾਪੇ ਜਾਂ ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੁਢਾਪਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਨ 1968 ਵਿੱਚ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਮੁਨਸ਼ੀ ਲਾਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਗਾਡ਼ ਕਾਰਨ ਤਰਕ ਦੀ

ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10. ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੁੱਢਾ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਘੁੰਮਣ-ਫਿਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਬੁਢਾਪੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਨ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ ਨੂੰ ਬੋਲ਼ੇਪਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁਦਈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਗੰਜੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਿਸਤਰੇ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਮੁੱਚੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਾਧਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੁਦਈ ਉੱਤੇ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦਰਮਿਆਨ ਮੂਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 2, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਸਨ ਅਤੇ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਡੀਡਬਲਯੂ-1, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਬੰਧਤ, ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਦਾ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਇਸ ਲਈ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਖੰਡਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।
11. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਮੂਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਢੰਗ ਜਾਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਰਵੇ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿਤ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗੰਜਾ ਬਿਆਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੂਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇਸ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਕਰੀ ਪੱਤਰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਸੀ। ਸਬੂਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 111 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੂਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਐਕਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨਿਲ ਰਿਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਮੂਲ

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਬਦਬਾ ਸੀ। ਹਰ ਜਾਤੀ, ਨਸਲ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਤੱਵ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅੱਜ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਐਕਟ, 2007 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਬਦਲਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਵੱਈਏ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਇੱਕ ਭਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਅਤਿਅੰਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਬੋਝ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾ ਕੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ, ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਅਣਚਾਹੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸ਼ੰਕੇ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਡਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਕੱਠੇ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕੁੱਝ ਮੈਂਬਰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਤਾਂ ਏ ਵਿਚਕਾਰ ਵਧੇਰੇ ਨੇੜ੍ਹਤਾ ਹੋਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੈਂਬਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

12. ਬਿਸ਼ੁੰਦੇਵ ਨਰਾਇਣ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀਃ "ਅਸੀਂ ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਓਵਰਲੈਪ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜ੍ਹੀ, ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੇਰਵਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਲਹਿਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਆਮ ਦੋਸ਼ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। "

ਸੀ. ਡੀ.

13. ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀਃ

"ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੂਸਾਥੁਰਾਈ ਬਨਾਮ ਕੱਪੰਨਾ

ਚੇਤੀਆਰ ਅਤੇ ਹੋਰ 47 ਆਈ. ਏ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1 : - “ਇਹ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੈ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹਨ) ਕਿ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਲਾਹ ਲਈ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਸਿਰਫ਼ "ਪ੍ਰਭਾਵ" ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ, ਸਮਝਦਾਰੀ ਅਤੇ ਮਦਦਗਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ "ਅਣਉਚਿਤ" ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ”

14. ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਥੋਪਣ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਦਾਨੀ ਬੁੱਢਾ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਵੀ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰਃ

“ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦਾ ਆਰਡਰ 6, ਨਿਯਮ 4 ਦੇਖੋ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਲਾਡਲੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਜੈਸਵਾਲ [1964] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 270 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਪੰਨਾ 295 ਉੱਤੇ):

“ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਆਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ; ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ” 15. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੋਹਨ (ਉੱਪਰ) ਆਪਣੇ ਤੱਥ ਉੱਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਉਮਰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ 100 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਧਰੰਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਗਵਾਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਸੀ।

16. ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਸਹੀ ਦਲੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਚੌਥੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1950 ਐਸ. ਸੀ. 169 ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀਃ

“9. ...ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ”

17. ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate